

Напрями ефективного управління фінансовим потенціалом підприємства

Сучасний стан економічних відносин в Україні характеризується такими негативними явищами, як нестабільність законодавчої бази, зростання неплатежів, інфляція та інше. Для багатьох підприємств це означає перебування в зоні господарської невизначеності, підвищеного ризику та можливого банкрутства. В таких умовах управління фінансовим потенціалом підприємства стає найважливішою частиною загального управління фінансово-господарською діяльністю підприємства.

Пошук Україною шляхів вирішення проблем, пов'язаних з трансформацією економіки, підвищує увагу до поняття «управління фінансовим потенціалом підприємства». Як показує аналіз досвіду зарубіжних країн і сучасних тенденцій економічного прогресу, саме політика формування фінансового потенціалу підприємства є одним з найголовніших питань в ринковій економіці.

Фінансовий потенціал можна охарактеризувати як відносини, що виникають на підприємстві з приводу досягнення максимально можливого фінансового результату за умови:

- можливості залучення капіталу, в обсязі необхідному для реалізації ефективних інвестиційних проектів;
- наявності власного капіталу, достатнього для виконання умов ліквідності і фінансової стійкості;
- рентабельності вкладеного капіталу;
- наявності ефективної системи управління фінансами, що забезпечує прозорість поточного і майбутнього фінансового стану.

Системоутворюючим фактором в стратегії управління фінансовим потенціалом підприємства є ефективне використання інструментів фінансового ринку, головною функцією яких є забезпечення руху грошових потоків від одних суб'єктів господарювання до інших. Зокрема, фінансовий менеджмент повинен при плануванні фінансових потоків використовувати весь доступний інструментарій, в тому числі орієнтацію на внутрішні і зовнішні позикові джерела фінансування.

Економічний процес формування фінансового потенціалу підприємства характеризується наступними основними особливостями (принципами):

1. Формування фінансового потенціалу підприємства є головною вихідною умовою створення нового виду підприємства.
2. Процес формування фінансового потенціалу підприємства безпосередньо пов'язаний із процесом первісного нагромадження фінансових ресурсів та їх залученням.
3. Формування фінансового потенціалу супроводжує всі стадії життєвого циклу підприємства, пов'язані з його поступальним економічним розвитком.
4. Процес формування фінансового потенціалу носить детермінований і регульований характер.
5. Формування фінансового потенціалу підприємства нерозривно пов'язане із цілями й напрямками стратегічного розвитку суб'єкта господарювання.
6. Швидкість формування нових власних фінансових ресурсів функціонуючого підприємства за рахунок внутрішніх джерел є тимчасовою перевагою його власників (менеджерів).
7. Процес формування фінансового потенціалу нерозривно пов'язаний із забезпеченням зростання ринкової вартості підприємства, що є однією із пріоритетних цілей фінансового менеджменту.
8. Ефективне формування фінансового потенціалу в розрізі окремих видів фінансових ресурсів є найважливішою умовою забезпечення фінансової стабільності підприємства.
9. Можливість формування фінансового потенціалу підприємства в майбутньому багато в чому визначається досягнутою їхньою структурою на попередній стадії господарського циклу, а саме відношення власних фінансових ресурсів джерел до залучених.
10. У процесі формування фінансового потенціалу підприємства необхідно враховувати вартість залучення фінансових ресурсів з різних джерел.

Для підвищення якості оцінки ефективності використання фінансових ресурсів необхідно використовувати комплекс методів. Вибір методів, що необхідно включити в даний комплекс, кожне підприємство повинно здійснювати індивідуально залежно від стадії життєвого циклу підприємства, його стратегічних планів і тактичних цілей.

Розробка моделей стратегічного управління фінансовим потенціалом підприємства пов'язано з рішенням такого важливого питання, як оптимізація розподілу прибутку між власником і інвестиціями.

Вибір дивідендної політики з урахуванням впливу всіх чинників (правових обмежень, обмежень в зв'язку з розширенням виробництва, обмежень, пов'язаних з нестачею ліквідності дозволяє реалізувати основний принцип фінансового управління.

Практика зарубіжних фірм показує, що в тих випадках, коли внутрішні фінансові ресурси компанії достатні для фінансування необхідних проектів відбувається випуск нових цінних паперів. Це є одним із способів, щоб розмістити новий випуск акцій, тим самим реінвестується прибуток, отримані доходи можуть спрямовані на розвиток виробництва, що призведе до того, що буде збільшуватися вартість активів і пасивів балансу відповідно за

рахунок збільшення розміру власних коштів.

Основною метою управління фінансовим потенціалом підприємства є забезпечення діяльності підприємства оптимальним обсягом фінансових ресурсів в кожен конкретний період часу у відповідності до напрямків його розвитку, організація формування необхідного рівня і раціонального використання фінансових ресурсів.

Раціональне управління фінансовим потенціалом підприємства передбачає залучення коштів на вигідних для підприємства умовах та визначення оптимальної структури фінансових ресурсів, а також визначення методів і способів раціонального використання фінансових ресурсів з метою отримання найкращих фінансових результатів.

Система управління фінансовим потенціалом повинна базуватися на принципах важливості, повноти, оперативності, динамічності, достовірності, безперервності, циклічності з іншими економічними процесами, які відбуваються на підприємстві. Дотримання і виконання кожного конкретного завдання для досягнення поставленої мети залежить не тільки від системи організації виконання рішень, але і від системи методів і прийомів, що їх застосовують для прийняття управлінських рішень.

Для прийняття рішень щодо ефективного управління фінансовим потенціалом підприємства можна застосовувати досить різноманітні методи досліджень, до яких можна віднести наступні: аналіз і синтез, індукція, дедукція, метод, асоціацій і аналогій, інтуїтивний метод тощо. Необхідно розуміти, що обраний метод залежить не тільки від виду завдання, але і від особистих якостей, знань, досвіду управління.

В основі системи управління фінансовим потенціалом знаходяться дві складових частини: управління формуванням фінансових ресурсів підприємства і управління використанням фінансових ресурсів. В основу системи управління формування фінансових ресурсів покладена концепція їх структури. У свою чергу процес планування структури фінансових ресурсів складається з таких частин як: оптимізація співвідношення частини боргового фінансування власних коштів і вибір конкретних фінансових інструментів для залучення фінансових ресурсів. Функціонування фінансових ресурсів пов'язано з прийняттям рішень відносно раціональної структури коштів і визначення напрямків фінансування.

Отже, можна виділити основні етапи процесу управління фінансовим потенціалом підприємства в сучасних умовах господарювання:

1. Визначення та формулювання проблеми та завдання управління фінансовими ресурсами, які повинні бути виконані на базі отриманого досвіду.

2. Прийняття і виконання управлінського рішення щодо використання фінансових ресурсів.

3. Аналіз результатів прийнятого рішення з точки зору можливих способів його модифікації або зміни.

Серед критеріїв ефективності пріоритет повинен належати таким параметрам системи управління фінансовими ресурсами підприємства, як:

- визначення реального обсягу наявних фондів фінансових ресурсів;

- обґрунтування оптимальних розмірів фондів грошових ресурсів, їх розподіл і використання з урахуванням потреб підприємств, економічної доцільності витрат, а також впливу їх на кінцеві результати господарської діяльності підприємства

- контроль за раціональним використанням ресурсів, виробничих фондів, виконанням планових завдань, безперервністю розрахунків, підвищенням рентабельності виробництва;

- організація своєчасних економічних розрахунків із фінансово-кредитною системою, іншими підприємствами, організаціями, працівниками.

В сучасних економічних умовах управління фінансовим потенціалом підприємства одночасно є управління основними цільовими функціями, до яких слід віднести прибуток, рентабельність, ціна капіталу, що залучається і грошові потоки підприємства, тим самим управління повинне носити комплексний характер на основі ефективної системи управління з виділенням основних елементів і їх змінних, в умовах поєднання показників діяльності окремих підрозділів з показниками діяльності всього підприємства.

Сучасні суб'єкти господарювання потребують інструментів, які забезпечують комплексне управління фінансовим потенціалом підприємства, і дозволяють якісно планувати і погоджувати між собою ресурси підприємства незалежно від виду діяльності, в умовах залучення капіталу і зміни впливу факторів, що впливають з урахуванням податкової політики держави, курсової різниці і умов комерційного кредитування.